

ALEGE-ȚI UN MUNTE ȘI URCĂ-L

15 august 2009, Pîrnești, Arad

Cu 4 cărămizi în rucsac tropăiam pieptiș dealul, fără sentimente, a treia oară în acea zi, antrenament de unul singur doar ca să adun 1000 de metri diferență de nivel. Mă pregăteam să-mi urc muntele. Atunci m-a sunat Doamna: mă ruga să scriu despre cea care își urcase la rindul ei muntele cu ani în urmă și despre cea mică gata să pornească spre un record mondial. M-a entuziasmat ideea și am primit invitația - acum mi se pare foarte greu: și să scriu - și să urc.

4 septembrie 2009, 4740 m altitudine, Tabăra de Bază Cho Oyu Tibet, Himalaya

Coco scrie în jurnal lângă mine în dreapta, în stânga ușa cortului- sufragerie se jelește de vânt ca la ușa cortului. Scaunele și mesele pliante sunt un lux major, un generator cu celule solare ne încarcă acumulatorii, o găleată cu robinet are apă caldă pentru mâini, un termos chinezesc păstrează apă fierbinte pentru ceai, o echipă de 10 alpinisti din patru țări se aclimatizează și, în general, cam tușesc, suport sunt pentru noi 10 nepalezi frumoși la suflet, bucătari și porteri de altitudine care duc greul organizării expediției.

Pentru Crina Coco Popescu e al cincilea munte înalt de anul acesta după recordurile mondiale pe Oho Del Salado și Aconcagua, după Kilimanjaro și Elbrus. La 14 ani și ceva, Coco nu mai e copil, dar nici domnișoară. E cu siguranță o mare alpinistă. Ar trebui să scriu povești eroice despre ea, dar nu prea știu cum: nu vorbește nici în fața camerei de filmat, nici în rest; adică nu o cunosc, deși suntem la al doilea munte împreună. Tatăl ei, însă, povestește sănătos; dinspre el, totul se vede ușor și grozav de clar: e sport, pregătire, planificare, ambiție. Important e să nu răcească fata, în rest drumul urcă drept în vârf. Eu simt altfel: om obișnuit, îndrăgostit de munte și atât, alpinist amator și cățăror de duminică; eu sufăr acum de rău de altitudine, de stomac, de nesomn, de dor; și suntem abia în primul sfert al expediției oricum am lua-o: în timp sau în sus. Nu am, deci, despre Coco multe de scris, decât că mi se pare o fată ireal construită, puternică și motivată ca un Messner mic, având în minte acum doar vârful de 8201 metri de deasupra capului. Azi, Cho Oyu este „muntele” pentru Crina Coco Popescu. Dar pentru ea în fiecare sezon de acum înainte va veni un alt munte. Scriu ce văd, pentru că nu știu cine e Coco de fapt și unde se va opri.

4 septembrie, ora 21.45

Mă adun în cortul meu și folosesc cutia de la camera video drept birou; telefonul prin satelit are semnal la 21 grade est, mai devreme am vorbit acasă și e bine. Acum că nu-i prea frig și am baterii să mai scriu: în 2001 am văzut cum o femeie și-a urcat „muntele” - acolo sus s-a oprit puțin și a mulțumit. În vârful lui Kilimanjaro, la 5895 de metri, și-a tras sufletul și mi-a declarat în video: „o dată în viața, orice om ar trebui să-și aleagă un munte și să-l urce...”. Simțeam asta, dar nimeni nu mi-o spusese atât de clar: într-o zi trebuie să-ți pui pielea în băț, în bățul suprem, te poți astfel cunoaște. „...după aceea te vei redescoperi un alt om, mai bun, mai înțelept, mai puternic” mai spunea ea.

Am în față două povești: una care se scrie singură chiar acum, despre o fată și un șir lung de munți înalți, o poveste care nu va avea un sfârșit prea curând; alta despre o femeie celebră care într-o zi și-a cucerit muntele vieții ei și s-a schimbat; despre această Doamnă, acea istorie n-a fost niciodată spusă fără perdea.

5 septembrie 2009, Cho-Oyu

Azi, parcă în Tibet e mai mult aer – și amintirile vin altfel.

S-a întâmplat acum opt ani pe Kilimanjaro, cel mai frumos munte al Africii; măsurat e și cel mai înalt. Îl vizitasem cu David în '98 și mi-era dor să-l mai arăt o dată României; pentru că nu-s învățat să plec de capul meu în vacanță, mi-a venit ideea să lucrăm un documentar. Mă gândeam la o Doamnă anume și la o premieră. Cum să încep? O zărisem cu mulți ani în urmă în redacția de sport a Pro TV; prietenul meu ne-a făcut cunoștință și am dat mâna – atât. Noi eram 20 în redacție, eu unul dintre ei. Ea era atunci studentă în anul întâi la Iași, fără nicio legătură cu televiziunea. Frumoasă. Cu ochi deștepți. După ani, am recunoscut-o pe sticlă la TVR: avea succes maxim, strălucea, realiza cel mai greu format de program live de la noi. O prietenă dintr-o agenție mi-a dat imprudent numărul de telefon al celebrității. Eu: „cine sunt și ce vreau”. Ea: „Pune-mi pe hârtie bune și rele, cinstit”. „Totul foarte cinstit, pentru că e greu, riscăm, dar miza e mare”. A durat puțin, o zi sau două: „Da!” Un „da” incredibil ștampila începutul unei prietenii speciale: după două luni, am pornit spre Africa pe încredere: noi doi singuri; nu ne cunoșteam, nu apucasem să ne antrenăm împreună, ne întâlnisem de trei ori până atunci, plus o conferință de presă și câteva poze în Bucegi: doi străini urmau să împartă

un spațiu vital strâmt, vreme de o lună: erau aceleași emoții în ambele scaune ale avionului. Ne-am îmbrățișat la decolare, urându-ne un fel de „succes”. La Nairobi aveam rapid un prieten special: ambasadorul României, Paul Finanțu: ne-a devenit imediat „tată” și ne-a gătit mâncare de banane. „Nu puteți să plecați cu autobuzul din Kenya în Tanzania, riscați să rămâneți... măcar fără bagaje!” Ne-a inventat un șofer de încredere și o dubiță. Plecam a doua zi: planificasem totul la secundă: la Arusha urma să ne aștepte seara la 9 ghidul cu permisele de urcare spre vârf și de filmare: am fi avut fix 6 zile în parcul național. Șoferul: om de încredere zic...dar fără pașaport – și aflăm asta la granița cu Tanzania; nu-i nimic, acolo se poate și cu o legitimație temporară, dar să-ți faci o poză. N-a durat decât câteva ore; împotriva orarului nostru precis ca de emisie. Întârziaseam între țări și începea să se întunece. Ziceam om de încredere, șoferul recuperează din timpul pierdut: e prima dată în Tanzania, e de fapt prima dată în altă țară: drumul e rău, el nu știe, e atât de rău, încât un crater ca de bombă ne azvârle cu 90 la oră în iarbă înaltă a savanei. Doamna e în față: se lovește la cap, ieșim amețiți din mașină: suntem totuși pe roți; dar pe 3, că una e gata; am emoții pentru prietenia noastră incipientă, dar Doamna nu se plânge, nu zice nimic rău; filmam chiar - și ea poate zâmbi; situația nu e prea veselă, dar ea e vitează; ni se spusese clar să nu circulăm în savană după 6 seara; și e 7. Avem cric, dar e de camion, nu intră sub punte; nu-i nimic, oprește o mașină; sunt olandezi amabili și puternici, ne ridică duba pe sus și omul nostru de încredere pune cricul. „La revedere”... „succes”... ceea ce nu prea avem momentan; punem roata de rezervă, dar mașina stă suspendată acum pe marele cric; o balansăm, cade; se urnește. Ba avem, deci, success. Doar 4 kilometri; e și mai mare viteza, nu ați uitat, om de încredere, șoferul vrea să recupereze timpul pierdut... „Deja vu”: crater, 100 la oră, zburam de pe drum. Suntem, ca prin minune, tot pe roți, tot pe 3: nu mai avem altă rezervă: e noapte, savana miroase frumos, dar sună periculos... imaginația și rațiunea strigă că în iarba înaltă poate fi orice; dacă stăm în mașină nu se întâmplă de la sine nimic bun și, în principiu, nici rău; dar dacă stăm pe drum... ei da, oprește un camion: în bena neagră mulți bărbați vânjoși: să fie bine, să fie rău: Doamna e în principiu albă... albă de tot momentan; ei sunt amabili, înțeleg și vor să ne ajute; ce ușurare... ar lua ei roata și ar duce-o în primul sat; dar o vulcanizare ar fi în al doilea sat; e noapte târziu; cine merge cu roata? Păi cine să meargă... nimeni, nu ne putem despărți în orice formulă ne-am calcula șansele. Mulțumim, scăpăm. Teferi. Suntem din nou singuri... și ceva hiene... sau lei... sau poate elefanți... cu cât se face mai târziu, iarba în care ne-am înecat sună și mai interesant, dar nu e de bine... Atunci minunea! Chiar minune: oprește din

sens invers o mașina de teren roșie; coboară un american mic, jovial, tânăr, cu barbă, exact american; are și accent; e preot, își face lucrarea de doctorat; tocmai aici; pentru noi e bine că are așa o temă interesantă; Dumnezeu nostru comun ne-a făcut o surpriză la schimb cu multe „Surprize”; George se întoarce de la aeroportul Kilimanjaro, unde și-a condus șeful după inspecție; ei, ce dacă e la o sută de kilometri distanță de casă; face pentru noi cale întoarsă, încă 70 și încă 70 de kilometri înapoi. Am uitat să scriu că Doamna a fost beton, că n-a zis nici „pîs” și că a și filmat între timp cu ironie. Încep să o cunosc într-o situație tensionată, are stofă de erou... Preotul nostru e tot un zâmbet fără să ceară vreun schimb; ajungem la locul de întâlnire, dar e deja o altă zi, încă întuneric: îmbrățișări de adio, mulțumiri... incredibilă salvare! Ghidul apare somnoros sau bulversat: a cedat permisul de vârf, când a văzut că nu mai venim; să-l omorâm, nu alta... trebuie să se facă permis orice ar fi, altfel nu putem începe urcușul...

Dormim ca oamenii, în cameră cu perdele.

A doua zi - în aceeași zi - întârziere mare: cu bani se inventează alt permis pentru Kilimanjaro. Dar în loc să plecăm la 9 dimineața intrăm în parc la 6 seara... Porterii o rup la goană cu întunericul în spate, or fi știind ei ceva; noi rămânem cu ghidul, care e mut. Mut temporar, înțelegând mai bine ca noi situația întunecată: urcăm de la 1700 la 2700 metri prin “rainy forest”, o junglă umedă, romantică, răcoroasă, cu liane de Tarzan, foarte vie – trebuie să fie periculoasă noaptea - dar pe noi ne apără o lună plină aurind poteca; parfum de libertate primordială; filmăm, nu ne grăbește nicio frică; suntem deja pe drumul bun, pe munte. Doamna e din nou erou, nu-mi arată emoții de cucoană rujată; ar fi fost mai normal să se teamă de sufletul junglei. Dar are stofă de Jane. Pe la miezul nopții ne potolim și noi. Și iar filmăm. Apoi bem ceai și ne culcăm. Așa a început ascensiunea noastră, cu multă șansă și curaj care au învins întârzieri aparent fatale. M-au uluit curajul și hotărârea Doamnei; era clar că se pregătise, cel puțin la minte, să-și „urce muntele”. Alte detalii de pe drum: împărțim totul: adică supa din plic și soarele și spălatul vaselor; eu i-aș proteja oja, dar nu are așa ceva pe unghii, a venit pe munte cu alt scop; nici măcar nu și-a asortat bocancii cu rucsacul. Și constat că, în particular, știe moldovenește.

Pe Kili sunt reguli: în fiecare zi urci 1000 de metri diferență de nivel; la 3700 gafâi o zi în plus pentru aclimatizare. Apoi urmează o zi printr-un fel de deșert alpin, fierbinte și prăfos. La 4700, ajungi după amiază, nu mănânci, nu dormi, îți vâjâie capul, zaci câteva ore în sacul de dormit. Doamna e perfectă: strânge din dinți, nu miorlăie, nu vomită ca amatorii; dar nu e nici prea vioaie; e concentrată, motivată: acum ori niciodată. Ce „Zână”, ce reflectoare, tocuri, rochii de

Levința, ce TVR în direct?... e un alpinist mut, realist, bazat. La miezul nopții ne ridicăm; ne trebuie 10 minute ca să incheiem șireturile; în rucsac avem ceai, o ciocolată, camera video și un aparat foto; pe noi toate hainele; noaptea ar fi superbă dacă ar avea cineva ochi pentru miliardul de stele de pe cer. Doamna pornește prea repede, are resurse și încerc să îi trag frâna, de teama să nu se consume până sus. Frigul fără oxigen te îngheață temeinic, ești rece tot, înăuntru și afară. Urci 6-7 ore ca furnica, fără idei, doar cu gânduri pozitive. La 6.30, când se luminează, ne aflăm deja pe marginea craterului. Citim -15 grade pe termometrul deja blocat; dărdăim, dar e sen-za-țio-nal! Suntem sus de tot, Africa e departe, amestecându-se la orizont cu cerul roșu. Filmăm și Doamna din nou poate zâmbi: „dacă știam unde mă duci... m-aș fi gândit de două ori... acum hai la drum”. Încă o oră sau mai mult pe muchia vulcanului, în dreapta în crater numai broderii de gheață, în stânga cât vezi cu ochii e lumea largă de unde venim. Pășim încet ca pe lună și respirăm la fiecare pas: și am ajuns. În vârf ne îmbrățișăm; Vincent, ghidul, e la fel de fericit; Doamna ridică brațele spre cer – e mare sinceritatea. Urmează cuvintele frumoase – le filmez cu o camera degerată și acumulatorul scos se sub maieu. Mai are resurse să fie înțeleaptă. Pozele sunt perfecte, Florin Călinescu mai târziu a ținut morțiș că-s trucaje - ne-am bucurat dar n-a pariat. Au trecut 5 minute, e gata, la ce te gândești acolo: unii doar la coborâre, alții și „mulțumesc”! După încă 10 minute, Doamna se prăbușește: - nu e glumă - : se scutură a hipotermie, plânge. Am dat de bucluc. Amândoi. Toți trei! „Trebuie să te aduni și să coborâm, aici vom muri”. „Lasă-mă puțin, o să îmi treacă”. O las. A mai tremurat de câteva ori. Ceaiul din termos înghețase, ciocolata era de lemn. Îi pocnise și un genunchi și abia mai călca. Am coborât încet, încet, râpa nesfârșită a conului vulcanic, soarele ardea spre prânz teribil; am ajuns la un moment dat la refugiu, după o oră de odihnă coboram spre 3700 m . Dupa încă o zi, am ieșit din parcul. Asta a fost. Nu-mi mai amintesc exact cum ne-am întors în Kenya, parcă într-un autobuz care nu ni s-a mai părut deloc periculos.

8 septembrie 2009, Kathmandu, Nepal

Nu e ca-n filme: eu am facut pneumonie acum 4 zile la 4740 metri și împingându-mi voința încă 48 de ore am ajuns la 5150, dar starea s-a agravat; încât dimineață am fost evacuat fără să mă mai pot ține pe picioare. Dupa 2 zile de traversare prin Tibet și Nepal, am ajuns la Travel Clinic în Kathmandu; sunt depistat pozitiv și cu H1N1, că tot e la modă - deși nu-mi curge nasul și nu mă doare nimic a gripă. Pentru mine „alege-ți un munte și urcă-l” s-a încheiat

departe de a-mi afla limitele. Am stricat tot filmul, tot proiectul National Geographic: atâtea planuri, speranțe, bani, muncă și încredere s-au dus de la o banală infecție care mi-a ars peste noapte pieptul. Coco a rămas sus cu tatăl ei, cu tot echipamentul mass media: în ultima noapte, când n-am mai putut să dorm deloc, le-am scris un curs rapid de filmare cu oxigen puțin: câteva încadrări, un fel de scenariu; le-am lăsat proceduri pentru folosit calculatorul și sistemul de date. Parcă nu le-ar fi ajuns muntele, au acum și grijile mele. Dimineață n-au mai zis nimic, ne-am dat mâna și am pornit mai departe: eu pe sus în jos, ei pe jos în sus.

20 septembrie 2009, România

Coco a fost și ea coborâtă după 3 zile teribile petrecute mai sus de 6400 de metri: nu știm ce are exact, trebuie să fie ceva serios, toți am răsuflat ușurați că trăiește; azi va ajunge pe Otopeni. Tot azi am de predat această poveste, ce întâmplare...

E ca în viață: Doamna și-a urcat „muntele” și s-a schimbat; adolescența nu și l-a urcat pe al său de astă dată și se va schimba și ea; Cho Oyu e acolo și o așteaptă pe Coco la anul... și vor mai fi și alți munți.

Până la urmă cu ce am rămas din poveștile noastre paralele despre „munți”? Doar cu cea de pe Kilimanjaro. Și cu speranțe: Coco și cu mine ne vom întoarce într-o zi și ne vom urca fiecare „muntele”. Până atunci multumesc unui porter nepalez care m-a dat jos de pe Cho Oyu salvându-mi viața; pentru că am o fată de crescut și de dus pe munte. Ana are patru ani și de doi merge cu mine pe munți mai mici; se cațără deja - are ham și cască de la David. Și role reglabile; și skiuri second hand și bicicletă; și mingi de basket. Și o așteaptă o canoe sub tavanul garajului. Nu are și nu va avea colac de înot pentru că nu-i trebuie ajutor decât de la oameni; în rest, trebuie să se lupte pentru orice munte își dorește. Și să decidă singură dacă vrea tenis sau pictură. Până acum a hotărât că vrea cu mine pe motorul de enduro și are șaua ei între ghidon și rezervor. Am învățat-o să spună „miere” în loc de „zahăr”; și „roșii” în loc de „ketch-up”; și „banană cu lapte” în loc de „Col... ăăă...de suc”. Ascultăm blues, jazz și classic, pentru că la ham-ham pune mâinile la urechi. Ne îmbrățișăm cât de des. Nu a auzit niciodată de bau-bau și stie că și crocodilii sunt părinți buni. Credeam ca sunt original apropiind-o pe Ana de natură și de o viață simplă, dar Ovidiu Popescu m-a întrecut de mult: nici Coco, nici sora ei mai mică Geta n-au gustat niciodată carne sau zahăr și sunt sănătoase tun; în casa lor

se face brânză de vaci, se mănâncă salate din grădină, iar nucile sunt prăjituri. S-au mutat la Râșnov, iar gardul din spate se numește Postăvaru. E bine așa, și Ana mea și Coco și Geta au învățat un răspuns corect: „da, unii oameni fumează, alții... fiecare e liber să facă ce vrea, noi însă știm ce e bine pentru noi...” Pentru că noi credem că e mai bine așa: să fii curat și în general bun, să iubești și albinele și păianjenii (chiar dacă încă ne mai luptăm ca ultimii să ni se pară drăguți), să faci deosebire între trotuar și coșul de gunoi, să traversezi numai la verde chiar dacă vor râde de tine, să nu ai televizor cu împușcături și decolteuri; să alergi desculț în iarbă și să știi că nu te ceartă nimeni când vii murdărici seara acasă. În întuneric să-ți relaxezi ochii în loc să cauți sperietori. Să râzi. Să te maimuțărești. Să porți 3 codițe caraghioase. Să ai voie să fii sora lui Peter Pan, copil toată viața, să crezi că lumea poveștilor există, că Shrek și Fiona sunt niște căpcăuni drăguți cu care o să te întâlnești cândva; să umbli prin bălți după ploaie, să scarpini la țară purceii de-o schioapă, să-ți dorești cadou un cal adevărat, să fii prietenă cu Aladin în loc de Pokemoni războinici, să ai păpuși și ursuleți în loc de roboți și pistoale; să spui cât mai des „te iubesc” chiar dacă copiilor de la grădiniță li se pare ciudată la început declarația ta dragoste. Să n-ai părinți ci doi prieteni pentru totdeauna. Și să te pregătești de pe acum „să-ți urci într-o zi muntele”.

Calin